Opetus- ja kulttuuriministeriö Muistio 19.10.2020

Neuvotteleva virkamies Iina Berden

Taidetestaajat-hankkeen tilanne

Taidetestaajat-hankkeen nykyinen rahoitus koskee vain lukuvuotta 2020-2021 ja on 2,8 miljoonaa euroa. Rahoitus jakautuu tasan valtion ja säätiöiden – Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin – kesken. Vuoden 2020 talousarvion käsittelyn yhteydessä eduskunta osoitti hankkeelle 1,4 miljoonan euron rahoituksen. Rahoituksella kukin kahdeksasluokkalainen pääsee yhdelle taidevierailulle maakunnan sisällä. Aiempina vuosina vierailuja oli kaksi; toinen valtakunnalliseen kohteeseen ja toinen oman maakunnan kohteeseen.

Taidetestaajat-hanke on vuonna 2017 Suomen Kulttuurirahaston aloitteesta käynnistynyt menestyksellinen ja uudenlainen taidekasvatustoimintamalli, joka korostaa nuoren taideyleisön näkemysten merkitystä ja lapsen oikeutta osallistua kulttuuritarjontaan. Hankkeessa ovat olleet alusta lähtien mukana rahoittajana myös Svenska kulturfonden ja esitysvierailujen koordinoinnista vastaavana Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto.

Säätiöiden rahoitus oli vuosina 2017-2019 seitsemän miljoonaa euroa vuodessa, mikä tarkoitti 130 000 kulttuurimatkaa kullekin ikäluokalle vuodessa. Hankkeeseen kuuluivat ennakko- ja jatkotehtävät luokissa, pääsyliput, nuorten palautteen keräämisen älypuhelinsovelluksen avulla sekä matkat kahteen taidevierailuun. Toimintaan ovat osallistuneet kunakin vuonna kaikki Suomen kahdeksannet luokat ja heidän opettajansa. Kahdeksasluokkalaisia on Suomessa 60 000 ja opettajia 5 000.

Toiminta perustuu Taidetestaajat-nimensä mukaisesti nuorten omakohtaiseen arvioon taidekokemuksesta. Nuoret toimivat taidekriitikkoina ja arvioivat älypuhelinsovelluksella taidevierailun kiinnostavuutta. Arviot välittyvät taidelaitoksille, ja mikäli esitys saa nuorilta heikon arvion, se putoaa pois Taidetestaajat-toiminnasta. Taidevierailukohteet ja -esitykset valitaan avoimen haun kautta, jossa painotetaan nuorille suunnattuja esityksiä ja ennakkotehtäviä. Taidetestaajat on lisännyt taidelaitosten ymmärrystä, millainen ohjelmisto kiinnostaa nuoria. Tämä tieto edistää taidelaitosten pyrkimyksiä houkutella lisää nuorta yleisöä.

Taidetestaajien ulkopuolinen arviointi (Taideyliopiston CERADA-keskus) toi esiin toiminnan koko ikäluokan kattavat taidekasvatukselliset ja –sivistykselliset vaikutukset, kun nuoret pääsevät kokemaan taidetta, tutustuvat yhteiskunnan tarjoamiin kulttuuripalveluihin ja heidän kulttuurikompetenssinsa vahvistuu. Koulujen vastaajista 94 prosenttia ja taideorganisaatioiden edustajista 100 prosenttia pitivät Taidetestaajat-toimintaa tärkeänä.

Taidevierailut tarjotaan kouluille valmiina kokonaisuuksina. Vierailut ja niihin liittyvät luokkatehtävät osana oppiaineita toteuttavat nykyisen opetussuunnitelmien perusteiden tavoitteita, lisäävät yhteistyötä oppiaineiden kesken, tarjoavat uusia oppimisympäristöjä koulurakennuksen ulkopuolella ja lisäävät koulujen osallistumismahdollisuuksia sekä opettajien taideosaamista. Arvioinnissa 88 % koulujen vastauksista toivoi toiminnan jatkuvan julkisin varoin.

Taidetestaajat-toimintamallin tärkein merkitys on siinä, että se vahvistaa tasa-arvoista taidekasvatusta ja sivistystä sekä nostaa nuorten mielipiteiden arvostusta. Kuntien kulttuurikasvatustoimet ja Taidetestaajat-toiminta täydentävät ja tukevat toisiaan.